

Vlaams
Parlement

vergadering **C321**
zittingsjaar 2014-2015

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Wonen, Armoedebeleid en Gelijke
Kansen

van 16 juli 2015

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Griet Coppé aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over het inschrijvingsstelsel van sociale verhuurders – 2727 (2014-2015)	3
VRAAG OM UITLEG van Marc Hendrickx aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over nieuwe financieringsmechanismen voor sociale huisvestingsmaatschappijen – 2767 (2014-2015)	6
VRAAG OM UITLEG van Michèle Hostekint aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de renovatiepremie – 2776 (2014-2015)	
VRAAG OM UITLEG van Stefaan Sintobin aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de nieuwe renovatiepremie – 2783 (2014-2015)	10

VRAAG OM UITLEG van Griet Coppé aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over het inschrijvingsstelsel van sociale verhuurders – 2727 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Lorin Parys

De voorzitter: Mevrouw Coppé heeft het woord.

Mevrouw Griet Coppé (CD&V): Minister, om een sociale woning te kunnen huren, moet de kandidaat-huurder zich vooraf inschrijven in een register van kandidaat-huurders. Mensen met een woonnod wordt vandaag aangeraden om zich in te schrijven op zowel de wachtlijst van een sociale huisvestingsmaatschappij (SHM) als bij een sociaal verhuurkantoor (SVK).

Deze dubbele inschrijving is voor velen geen evidentie. De kandidaat-huurder behoort soms tot het doelpubliek dat minder sterk is in het zoeken van zijn weg door de administratie en in het invullen van documenten. De kandidaat-huurder moet zich vandaag verplaatsen naar twee organisaties, moet twee documenten invullen en moet twee keer dezelfde bewijsstukken verzamelen. Vanuit klantvriendelijkheid is deze werking dus voor verbetering vatbaar. Hoewel veel kandidaat-huurders voldoen aan de inschrijvingsvoorwaarden van zowel een SHM als een SVK, laten velen na om zich bij inschrijving bij de ene sociale verhuurder ook aan te melden bij de andere. De complexiteit en de administratieve rompslomp schrikken mensen af.

Op initiatief en onder impuls van de stad Roeselare werd daarom in juni 2015 een nieuw inschrijvingsstelsel voor de huur van een sociale woning gelanceerd. De Woondienst werkte samen met het SVK regio Roeselare, SHM De Mandel en de dienst Communicatie een gezamenlijk inschrijvingsformulier uit. Er bleken veel gelijkenissen tussen de inschrijvingsformulieren. De partners kozen er daarom voor om de formulieren te integreren tot één duidelijk, eenvoudig document. De kandidaat-huurders kunnen zich voortaan via één formulier inschrijven bij zowel de huisvestingsmaatschappij als de SVK. Ook de bewijsstukken die een kandidaat-huurder moet bezorgen, zijn grotendeels identiek bij beide organisaties. Verder helpt een overzichtelijke documentenwijzer de kandidaat-huurders op weg om de bewijsstukken te verzamelen en om direct een volledig dossier aan de verhuurder over te maken. Daardoor is er geen vertraging bij de verwerking van de aanvraag en is de inschrijving direct compleet.

De partners willen met dit initiatief de administratieve last, de verplaatsing en de tijdsinvestering voor kandidaat-huurders verminderen met betrekking tot het invullen en het verzamelen van bewijsstukken. Deze Roeselaarse samenwerking is een goed voorbeeld van hoe samenwerking kan leiden tot vereenvoudiging voor de sociale huurder. Dit initiatief zou over heel Vlaanderen navolging moeten krijgen. Het pionierswerk is verricht, de kennis en ervaring om te evolueren tot een nog klantvriendelijkere overheid is dus aanwezig.

Minister, bent u op de hoogte van dit initiatief? Waar in Vlaanderen bestaat er al gelijkaardige samenwerking? Ziet u mogelijkheden om dit praktijkvoorbeeld over heel Vlaanderen te verspreiden, aangezien er vandaag praktijkervaring bestaat in Roeselare en naar verluidt ook in Knokke? Zo ja, hoe zal dergelijke samenwerking worden gestimuleerd? In de beleidsnota Wonen 2014-2019 vermeldt u dat u rekening wilt houden met administratieve vereenvoudiging in het kader van de evaluatie van het kaderbesluit Sociale Huur. Zult u de regelgeving aanpassen opdat samenwerking sneller kan, bijvoorbeeld bij het inschrijvingsstelsel? Is er vooruitgang? Kunt u een timing geven?

De voorzitter: Mevrouw Hostekint heeft het woord.

Mevrouw Michèle Hostekint (sp-a): Voorzitter, ik ben moreel verplicht om iets te zeggen aangezien het over Roeselare gaat. We zijn erg trots op dit systeem. Ik kan dus niet anders dan samen met mevrouw Coppé pleitbezorger zijn om dit systeem als een voorbeeld te stellen voor andere steden en gemeenten waar het nog niet bestaat. Ik ondersteun de vraag om te kijken hoe dit mooie systeem in de rest van Vlaanderen kan worden geïmplementeerd.

De voorzitter: De heer Hendrickx heeft het woord.

De heer Marc Hendrickx (N-VA): Voorzitter, ik sluit graag aan bij de zeer interessante vraag van mevrouw Coppé. Minder administratieve last voor burgers in het algemeen en sociale huurders in het bijzonder, is een lovenswaardig initiatief. We hebben er in het verleden meermaals voor gepleit om de samenwerking tussen SHM's en SVK's te intensifiëren zodat ze gezamenlijke wachtlijsten kunnen opmaken. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat SVK's dit soort goede voorbeelden structureel toepassen? Wat denkt u ervan om samenwerking tussen SVK's en SHM's verder te ondersteunen via het nieuwe SVK-besluit? Via dat nieuwe besluit is bekend dat een van de opdrachten is om samen te werken met de lokale besturen en lokale woon- en welzijnsactoren. We moeten dat aangrijpen om dit verder uit te rollen.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Mevrouw Coppé en mevrouw Hostekint, vind ik dit een interessant voorbeeld? Ja, absoluut. Ben ik blij met dit voorbeeld? Ook absoluut ja. Er zijn over heel Vlaanderen wel soortgelijke voorbeelden. Wat in Roeselare gebeurt, vind ik zeer goed. Het woord 'pionierswerk' vind ik net iets te kort door de bocht omdat er al soortgelijke initiatieven waren vooraleer het in Roeselare in de praktijk is gebracht. Dat doet echter niets af van de goede intenties en de kwaliteit van de regeling die is uitgewerkt.

U vroeg naar een overzicht van soortgelijke initiatieven. Voor alle duidelijkheid, ik ben niet limitatief. In de provincie Antwerpen zijn er een aantal intergemeentelijke samenwerkingsverbanden die de inschrijving voor zowel de SHM als de SVK regelen. De stadsregio Turnhout beschikt in het kader van intergemeentelijke samenwerking eveneens over een gemeenschappelijk inschrijvingsformulier. Dat is net hetzelfde als in Roeselare.

Ik kom tot de provincie Oost-Vlaanderen. In Dendermonde kunnen inwoners zich via de woonwinkel tegelijk inschrijven voor vier SHM's en het SVK. Ook daar wordt tegen de volgende actualisatie gewerkt aan een uniform formulier. In Zulte verzorgt de woonbegeleider van het OCMW de inschrijvingen voor beide SHM's. In Buggenhout is er tegelijkertijd een zitdag van de SHM's en het SVK, wat ook een goed initiatief is. Die zitdag vindt plaats in het Sociaal Huis, waar de inwoners van Buggenhout zich kunnen inschrijven bij beide actoren.

Wat de provincie West-Vlaanderen betreft, is Roeselare al uitgebreid toegelicht. Dat is inderdaad een goed voorbeeld. In Knokke-Heist werkt men sinds twee jaar met een gemeenschappelijk inschrijvingsformulier. Vooral vanuit het SVK worden kandidaat-huurders doorgestuurd naar de SHM. In Middelkerke kent men sinds enkele jaren een maandelijks gezamenlijke inschrijvingsdag, vergelijkbaar met wat in Buggenhout gebeurt. Een gezamenlijk inschrijvingsformulier is daar in onderzoek. Het is natuurlijk wel noodzakelijk – en dat geldt niet alleen voor Middelkerke – dat er een een-op-eenrelatie is tussen de SHM en het SVK. Anders is het heel moeilijk om een gezamenlijk inschrijvingsformulier te hebben.

Ik heb u een aantal voorbeelden gegeven. Als u dat wilt, kan ik u schriftelijk een lijst bezorgen van alle voorbeelden in heel Vlaanderen.

Los van dit zeer goede initiatief, waarbij er een gemeenschappelijk inschrijvingsformulier is voor een SHM en een SVK, zijn er natuurlijk nog andere voorbeelden om klantvriendelijker te werken binnen de sector van de sociale huisvesting. Ik denk bijvoorbeeld aan wat er in Antwerpen is gebeurd bij Woonhaven, dat met 18.000 huurders toch wel een grote maatschappij is. Zij hebben beslist om met twee inschrijvingssystemen te werken, enerzijds voor de kandidaat-huurders en anderzijds de zittende huurders, om interne mutaties en dergelijke aan te vragen, wat de klantvriendelijkheid voor zowel de kandidaat-huurders, die niet meer zo lang moeten aanschuiven, als voor de zittende huurders behoorlijk verhoogd heeft.

In de stad Antwerpen is men nu ook het volgende aan het onderzoeken. Als er verschillende sociale huisvestingsmaatschappijen actief zijn op het grondgebied van één stad – in dit geval Woonhaven, ABC en De Ideale Woning – zou men met één centraal inschrijvingsregister kunnen werken. Dat zou de klantvriendelijkheid ook absoluut ten goede komen.

U vroeg mij of ik mogelijkheden zie om dit voorbeeld van goede praktijk over heel Vlaanderen te verspreiden. Ik heb al gesteld dat er een aantal initiatieven zijn. Ik kan u de volledige lijst bezorgen. Ik heb er ook al op gewezen dat er een een-op-eenrelatie moet zijn tussen de SHM en het SVK. Er zijn ook andere mogelijkheden om de klantvriendelijkheid te verhogen.

We willen veel meer autonomie geven aan alle actoren, ook aan de lokale actoren. Dan zou het natuurlijk niet zo'n goed signaal zijn om vanuit Vlaanderen top-down een aantal zaken te gaan opleggen. We kunnen wel via de telex van de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW) de bestaande goede praktijkvoorbeelden verspreiden. Maar het vanuit Vlaanderen opleggen, zou toch een beetje morrelen zijn aan de autonomie die we geven in het kader van het woonbeleid en de paritaire commissie decentralisatie, waarbij we nog meer bevoegdheden inzake woonbeleid gaan overhevelen naar de lokale besturen.

Het is geen geheim dat de evaluatie van het kaderbesluit Sociale Huur eraan komt. Een van de belangrijkste zaken die bij die evaluatie beoogd worden, is vereenvoudiging. Ik ben het absoluut met u eens dat het kaderbesluit nogal ingewikkeld is en niet altijd goed te interpreteren valt door alle actoren die het moeten doen. Uiteraard is het blijven verminderen van de administratieve last zeer belangrijk, ook voor de SHM's en de SVK's en andere woonactoren, zodat zij, in plaats van bezig te zijn met administratie, zich op hun kerntaak kunnen richten, zijnde het goed verzorgen en huisvesten van mensen die het moeilijk hebben in onze maatschappij.

Het uniformiseren van het inschrijvingsformulier voor SHM's en SVK's lijkt mij een zeer goede suggestie. Ik zal dat door de administratie laten meenemen in de evaluatie van het kaderbesluit. Ik moet wel opmerken dat dat alleen mogelijk is als er een een-op-eenrelatie is tussen de twee actoren. Maar dat neemt natuurlijk niet weg dat we dat wel kunnen meenemen.

De voorzitter: Mevrouw Coppé heeft het woord.

Mevrouw Griet Coppé (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het is heel belangrijk dat we zoeken naar meer klantvriendelijkheid, wetende dat we met de meest kwetsbare en minst administratief sterke mensen te maken hebben. Velen ontlopen nog altijd rechten doordat ze niet goed weten waar ze heen moeten en hoe ze zich zo volledig mogelijk kunnen inschrijven.

Uw voorbeelden tonen aan dat intergemeentelijke samenwerkingen en de heel grote maatschappijen daarin het snelst initiatief nemen. Eigenlijk toont het ook aan dat het wel zinvol is dat er intergemeentelijke samenwerkingen zijn in verband met wonen.

U zegt zelf dat de evaluatie van het Sociale Huurbesluit eraan komt. Eigenlijk noemt men het nog altijd een kaderbesluit. U herhaalt dat het de bedoeling is dat we zoeken naar vereenvoudiging en vooral naar het geven van meer autonomie aan de maatschappijen. Vandaar het woord 'kader'. Het kader wordt geschetst en de maatschappijen zelf kijken hoe ze zo goed mogelijk kunnen omgaan met niet alleen hun klanten, maar ook met het verhuren van hun patrimonium. Hoe meer een formulier kan worden geüniformeerd, vooral bij een een-op-eenrelatie, hoe beter. Het simpelste is natuurlijk een een-op-eenrelatie. U doet de suggestie om via een telex promotie te maken bij andere besturen, vooral wanneer het gaat om kleinere maatschappijen, maar tegen het einde van de legislatuur zullen de kleinste degenen zijn met duizend woningen als we het regeerakkoord kunnen uitvoeren. Het blijft toch wel een uitdaging om het te vereenvoudigen. Als u zelf kijkt naar het inschrijvingsformulier dat overgebleven is in bijvoorbeeld Roeselare, dan zien we dat het gaat over heel veel bladzijden. Dat toont toch dat we heel veel regels hebben opgelegd vanuit Vlaanderen en dat daar wel een vereenvoudiging mogelijk is.

Minister, u zegt dat u ermee bezig bent. Kunt u ons vertellen of het kaderbesluit Sociale Huur kort bij het nieuwe werkjaar zal kunnen worden besproken in de commissie, of ziet u dit eerder voor de kerstperiode?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Ik ben het er absoluut mee eens, zoals ik in mijn initiële antwoord heb gezegd, dat we bij de evaluatie van het kaderbesluit Sociale Huur een vereenvoudiging en verlichting van de administratieve lasten moeten meenemen. Ik deel absoluut uw analyse dat de sociale huurders niet altijd sterk zijn in administratie en dergelijke meer en dat we het zo eenvoudig mogelijk moeten maken voor deze doelgroep.

Ik wil eraan toevoegen dat de visitatiecommissie rapporten schrijft en nieuwsbrieven heeft waar telkens de goedepraktijkvoorbeelden in worden opgenomen. Ik weet niet of de visitatiecommissie al op bezoek is geweest bij De Mandel, maar het zou een zeer goede suggestie zijn om het rapport van de visitatiecommissie in de daaruit voortvloeiende nieuwsbrief te laten opnemen als een goedepraktijkvoorbeeld.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Marc Hendrickx aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over nieuwe financieringsmechanismes voor sociale huisvestingsmaatschappijen – 2767 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Lorin Parys

De voorzitter: De heer Hendrickx heeft het woord.

De heer Marc Hendrickx (N-VA): Voorzitter, minister, de financieringsproblematiek van de sociale huisvestingsmaatschappijen (SHM's) is een oud zeer, dat weet u meer dan wie ook. Die heeft geleid tot herhaaldelijke aanpassingen van hun financieringssystemen. Recent bleek uit de kreten die ons vanuit de sector bereikten dat ook de huidige financieringsstromen onvoldoende zouden zijn om de SHM's op een structurele manier te financieren. De lage inflatie zou hierbij een van de oorzaken zijn omdat de SHM's rekenden op een inflatie en dus huurprijsstijging van 2 procent.

Een structureel en gezond financieringssysteem dat investeringen toelaat, is belangrijk omdat vele SHM's nog voor grote renovatie-uitdagingen staan. Er zijn

verschillende pistes mogelijk om die autofinanciering van het bouwen en renoveren te verbeteren. Ik denk aan het verhogen van subsidies voor renovaties, hogere rentesubsidies die nu reeds negatief zijn, stabiele woonkostbenadering waarbij huurprijs en energieverbruik worden samengeteld bij de huurprijsberekening, wat de verduurzaming van het patrimonium zou kunnen ondersteunen enzovoort.

Niet alleen de hoeveelheid die de overheid toestopt, is belangrijk, maar ook op welke basis ze ondersteuning geeft. Het Rekenhof maakte recent nog een kritische analyse over het gebrek aan onderbouwing van de financieringsstromen naar de SHM's. De Vereniging van Vlaamse Huisvestingsmaatschappijen (VVH) pleit alvast voor een meer transparante ondersteuning, gebouwd op twee pijlers: een subjectondersteuning verbonden met de huurder en een objectondersteuning om de bouw en renovatie van de woningen te ondersteunen.

Minister, wat vindt u van het voorstel om de ondersteuning te differentiëren tussen een subject- en een objectbenadering zoals het VVH voorstelt? Wat denkt u van een globale woonkostbenadering zodat energie-efficiëntieverhogende investeringen zichzelf gemakkelijker kunnen terugverdienen? Welke andere pistes liggen voor om de autofinanciering van de SHM's te verbeteren en tot hoever zijn deze reeds onderzocht op hun toepasbaarheid in de Vlaamse context?

De voorzitter: Mevrouw Coppé heeft het woord.

Mevrouw Griet Coppé (CD&V): Voorzitter, het is niet nieuw in deze commissie dat er gediscussieerd wordt over de financieringsmechanismen voor de SHM's. Recent nog, toen het Rekenhof hier verslag kwam geven, heb ik er nog op gewezen dat er wel degelijk nog een probleem is. Het FS2-financieringsmechanisme werd eerst afgedaan als het ideale en toekomstgerichte systeem. Toen er heel veel ingezet werd op het meer bouwen van sociale woningen op een heel korte tijd, bleek dat de huidige gebouwen veel duurder zijn omdat de grond veel duurder is geworden, en dat daartegenover de huurinkomsten veel lager zijn. Dan is overgeschakeld naar het FS3-financieringssysteem. Dat blijkt ook wel wat hiaten te vertonen. Daarom is mijn bijkomende vraag of er reeds andere financieringswijzen zijn onderzocht. Is er reeds een voorstel om te kijken hoe in de toekomst vooral het Financieringsbesluit kan worden aangepast?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Mijnheer Hendrickx, de VVH is ook betrokken bij de evaluatie van het Financieringsbesluit. Dat is een goede zaak.

Het huidige Financieringsbesluit is in werking getreden op 1 januari 2013. Hierbij werd gekozen voor een systeem met een gedeeld risico. Enerzijds is er een systeem dat in grote lijnen gericht is op financiële haalbaarheid, met een vrij goed voorspelbare financieringskost maar ook met verantwoordelijkheid voor de SHM's inzake goed beheer.

Ik kom nog terug op de gewestelijke sociale correctie (GSC), want dat maakt er natuurlijk deel van uit. Als het nodig blijkt, kan er in die grote stromen worden ingegrepen door aanpassingen, wat in het verleden al is gebeurd met de invoering van het NFS2- en FS3-financieringssysteem. Dat laatste is al veel beter. Het oude NFS2 was veel nadeliger voor de SHM's. Alles kan beter natuurlijk. Daarom volgt er een evaluatie van FS3.

Er is al veel gezegd over de werking van het FS3-systeem. Ik zal nog enkele aanvullingen doen. In dit systeem neemt de SHM voor de bouw en renovatie van sociale huurwoningen een lening op met een negatieve rentevoet van -1 procent en een progressiviteit van 2 procent. Die progressiviteit van 2 procent werd ingebouwd omdat ervan uit werd gegaan dat de huurinkomsten door inflatie een

gelijkaardige trend zouden vertonen. Momenteel vormt het gebrek aan inflatie echter een risico in aflossingscapaciteit van de SHM's. Dat is logisch als de huurinkomsten niet volgen, en men gaat uit van een progressiviteit van 2 procent. Dit is dan ook een terechte bekommernis van de sector. De laatste twee jaar is de inflatie immers gemiddeld onder 0,5 procent gebleven. Deze problematiek zal ik dan ook zeer ter harte nemen in de evaluatie van het Financieringsbesluit, want dit is echt wel nadelig.

Om tekorten bij de SHM's op te vangen werd er voorzien in de gewestelijke sociale correctie. Deze tekorten ontstaan door het huurdersprofiel: de huur wordt afgestemd op het inkomen. De SHM's hebben geen invloed op het huurdersprofiel. Er zijn regionale verschillen in vastgoedkosten. Tekorten kunnen ontstaan door de historische financiële engagements die de SHM's zijn aangegaan. Al deze factoren kunnen bijdragen aan het tekort van een SHM.

In de berekening van de GSC worden voor een aantal zaken de reële inkomsten of uitgaven genomen. Wanneer de SHM echter zelf een belangrijke invloed heeft op de grootte van de bedragen, worden deze geforfaitiseerd. Dat gebeurt als een maatschappij nalaat om correct huurachterstallen te innen. In dat geval heeft ze zelf een invloed op de grootte van de tekorten. We hebben in de vorige legislatuur de GSC wat aangepast omdat we meer op de verantwoordelijkheid van de SHM's zijn gaan spelen.

We hebben een forfait ingevoerd voor leegstand om te vermijden dat men een structurele leegstand laat duren zonder afstraffing. Leegstand impliceert immers dat minder mensen een sociale woning kunnen betrekken. Leegstand is natuurlijk wel gerechtvaardigd voor renovaties en dergelijke. Deze systemen werden in de vorige legislatuur ingevoerd. Ik heb die loyaal goedgekeurd. Ik sta daar nog altijd achter.

Ondanks de tekorten die er worden geboekt door de SHM's als gevolg van het FS3-systeem – of van hun eigen beheer – blijft de globale rekening-courant van de sector aangroeien bij de VMSW. In dat opzicht is het dus moeilijk om aan te nemen dat de problemen die door de sector worden aangekaart, zo structureel zijn en gelden voor alle SHM's. Ik zeg niet dat het zich niet voordoet bij een bepaalde SHM, maar aangezien de rekening-courant blijft aangroeien, denk ik niet dat het geldt voor alle Vlaamse SHM's.

Ongeacht een 'subject- of objectgedreven' systeem is het dus vooral de uitdaging om de financiële leefbaarheid van de sector op lange termijn te garanderen. Er liggen momenteel dus geen andere pistes op tafel. Het is na de invoering van het FS3-systeem niet de bedoeling om onmiddellijk een radicaal ander systeem te implementeren. Dat zou niet goed zijn voor de SHM, om om de twee jaar een nieuw financieringssysteem op poten te zetten. Dat gaan we niet doen. Dat zou niet getuigen van goed bestuur. Het is heel verwarrend. Het is moeilijk. Het is moeilijk voor de SHM's om zich daaraan aan te passen. In eerste instantie zal er worden bijgestuurd waar nodig om ervoor te zorgen dat de toekomst van de sector veilig wordt gesteld.

We zullen bijsturen waar nodig. We moeten ervoor zorgen dat de toekomst van de sector veilig wordt gesteld. Dat is absoluut een bekommernis die we delen, mijnheer Hendrickx en mevrouw Coppé.

Tot slot zie ik geen bijkomende meerwaarde in het hanteren van een subjectgedreven systeem ten aanzien van het huidige model. Ook bij een subjectgedreven systeem blijven de knelpunten bestaan en hebben we geen zicht op langere termijn.

De woonkostbenadering gaat over energiecorrectie. Ik zal me daartoe beperken, want daar komt het op neer. Het principe van de energiecorrectie staat

ingeschreven in het kaderbesluit Sociale Huur, maar dat artikel is nooit geactiveerd. Een energiecorrectie moeten we meenemen. Dat ligt op de tafel voor onderzoek. We moeten dat goed afwegen. Als we die laten toepassen, moet de correctie in twee richtingen. Als een SHM investeert in het energetisch zuinig maken van een sociale woning, kan de huur zelfs een klein beetje stijgen, maar natuurlijk niet tot op het niveau dat de balans van de twee rekeningen opnieuw hetzelfde is. Dat kan niet. Een energiecorrectie voor iemand met een zeer energieverblindende woning, waarbij de huurprijs daalt, moet dan ook kunnen. Dat ligt nu op de tafel. We moeten daar omzichtig en voorzichtig mee omspringen.

De voorzitter: De heer Hendrickx heeft het woord.

De heer Marc Hendrickx (N-VA): Minister, uw antwoord volstaat in die zin dat ik met veel nieuwsgierigheid uitkijk naar de evaluatie van het financieringsbesluit, vooral omdat de VVH daarbij betrokken is. Bijschaven zal kunnen op basis van haar suggesties en waar nodig.

De voorzitter: Mevrouw Coppé heeft het woord.

Mevrouw Griet Coppé (CD&V): Minister, mijn vraag was of er al onderzocht is of er andere financieringswijzen zijn. U zegt dat we dit niet te snel kunnen doen. Tijdens de vorige legislatuur met minister Van den Bossche heeft de SHM De Mandel heel veel gebouwd. Dat was toen ook de vraag van de lokale overheden. Alle reserves die er waren, waren heel snel op omdat er werd bijgebouwd. Gelukkig is men toen overgegaan naar FS3 waarbij tijdens het eerste jaar wordt gewerkt met een negatieve rente. Dat is een verbetering, maar toch ben ik ervan overtuigd dat er nog bijsturing nodig zal zijn. U zegt dat dit ook niet om de twee jaar kan gebeuren. Wanneer het echter negatief werkt voor de ambities van elke SHM om meer sociale woningen te bouwen tegen 2015 volgens de afspraken uit het Vlaams regeerakkoord, dan zou het jammer zijn dat er niet naar een nieuw systeem wordt gezocht. Bij het vorige systeem, NFS2, waren het vooral enkele maatschappijen waaronder de Antwerpse, die van een gewestelijke sociale correctie konden genieten. Om die reden is het FS3 is in het leven geroepen.

Ik zou willen aandringen om samen met de VVH na te gaan of het FS3 geen pervers effect heeft op het bijkomend realiseren van de doelstellingen van Vlaanderen in verband met het bouwen van sociale woningen.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Mevrouw Coppé, ik zal rekening houden met uw bezorgdheden. Die gewestelijke sociale correctie zit niet in een financieringsbesluit. U zegt dat Antwerpen nogal rijkelijk bedeed werd wat die gewestelijke sociale correctie betreft, en dan voel ik me een beetje persoonlijk aangesproken. Dat was inderdaad zo, maar nu niet meer. Tijdens de vorige legislatuur is de verantwoordelijkheid van de SHM's ingebouwd voor leegstand en huurachterstallen. Ik denk dat die gewestelijke sociale correctie nu billijker wordt gespreid over heel Vlaanderen. U hebt gelijk dat in het verleden van de 14 miljoen euro ongeveer 4,5 miljoen euro naar Woonhaven Antwerpen ging. Maar die situatie is vandaag absoluut niet meer van toepassing.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Michèle Hostekint aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de renovatiepremie – 2776 (2014-2015)

VRAAG OM UITLEG van Stefaan Sintobin aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de nieuwe renovatiepremie – 2783 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Lorin Parys

De voorzitter: Mevrouw Hostekint heeft het woord.

Mevrouw Michèle Hostekint (sp.a): Minister, bijna twee weken geleden heeft de Vlaamse Regering eindelijk een beslissing genomen over de renovatiepremie. Op die beslissing zat iedereen al acht maanden te wachten. Tot ieders verrassing werd de renovatiepremie zoals aangekondigd dan toch niet gefiscaliseerd, maar blijft het systeem van een premie behouden. De plannen zoals in oktober vorig jaar aangekondigd om de renovatiepremie om te turnen tot een belastingvermindering die gespreid zou worden over drie jaar, wordt daarmee terugschroefd. Dat is toch wel een serieuze bocht. Het systeem van fiscalisering zou te complex en praktisch niet haalbaar zijn.

Mensen hebben zoals gezegd acht maanden moeten wachten op die beslissing. Door het uitblijven van de nieuwe concrete regels is de voorbije maanden heel wat commotie maar ook onzekerheid ontstaan. Zo is door de boost van het aantal aanvragen dat werd ingediend sinds de hervorming werd aangekondigd, een grote achterstand ontstaan in de verwerking van de aanvragen, waardoor de wettelijke termijn van zeven maanden niet kon worden gerespecteerd en er zelfs beslist werd om tijdelijk geen aanvragen meer te accepteren. We hebben het daar al over gehad naar aanleiding van een vraag van mevrouw Coppé.

In afwachting werden heel wat woondiensten en administraties in alle steden en gemeenten overspoeld door ongeruste burgers die maandenlang onzeker waren over wat er zou gebeuren. Overall werd gezegd dat er heel snel een nieuwe regeling zou komen en dat de voorwaarden daarvan niet zouden veranderen. Maar mensen waren onzeker over de terugbetaling van hun investeringen.

De Bouwunie heeft becijferd dat door de onzekerheid en onduidelijkheid van de afgelopen maanden heel wat noodzakelijke en geplande renovatiewerken werden uitgesteld, wat een impact heeft gehad op het werkvolume van aannemers.

Officieel heette het dat de beslissing om de premie nu toch te behouden is genomen omdat mensen met een laag inkomen die geen belastingen betalen anders uit de boot zouden vallen. Minister, die officiële motivering verbaast me eigenlijk een beetje omdat u tijdens de plenaire vergadering van 8 oktober 2014, toen de fiscalisering van de premie ter sprake kwam, nogal fors uithaalde naar de heer Vandenbroucke die zijn ongerustheid uitte over het feit dat mensen die geen belastingen betalen niet in aanmerking zouden komen voor die belastingvermindering. U zei toen: "Mijnheer Vandenbroucke, wat men natuurlijk verzwijgt, is dat iemand die belastingen betaalt, dat zal terugkrijgen via een belastingvermindering. Iemand die geen belastingen betaalt, zal dat ook terugkrijgen via een belastingkrediet. Ik wil bij deze nadrukkelijk zeggen dat niemand uit de boot zal vallen, ook niet de meest sociaal zwakkeren in deze samenleving. We hebben uiteindelijk weinig veranderd aan het systeem."

Dat zei u in de plenaire vergadering. U zei dat nogal op een forse manier. Ik ben dan ook wel een beetje verrast dat u nu zegt dat u het systeem niet zult fiscaliseren, maar het systeem van een premie wilt behouden vanwege het feit dat mensen uit de boot zouden vallen. Het was net onder druk van sp.a via de heer Vandenbroucke dat u had beslist om in een belastingkrediet te voorzien. Dat was opgenomen in de fiscalisering.

U behoudt de renovatiepremie en het plafond van 10.000 euro, sust u, maar de voorwaarden worden wel aangepast. Niemand zal nog in één schijf 10.000 euro kunnen terugkrijgen, behalve wie verhuurt via een SVK. Bovendien zullen er twee aanvragen nodig zijn, tweemaal van maximaal 5000 euro. Er moet minstens één jaar tussen de aanvragen zitten en maximaal twee jaar. De renovatiewerken die in aanmerking komen, groepeerd u in vier in plaats van zes categorieën. U legt de lat op maximum 2500 euro.

De Inspectie van Financiën noemt dit een kunstgreep om tijdelijke besparingen te realiseren. U zegt dat het geen besparing is, maar het heeft natuurlijk wel financiële consequenties voor mensen door het plafond, door het feit dat de ouderdom van de woning wordt verhoogd van 25 naar 30 jaar, door het feit dat facturen geen 3 jaar maar slechts 2 jaar mogen worden ingediend. Bovendien moeten mensen nu twee afzonderlijke aanvragen indienen. De administratieve last wordt dus een stuk groter voor de aanvragers. Men moet ook al zeer goed kunnen plannen om te zien wanneer men wat moet indienen. Ik verwijs ook daar naar de kritiek van de Inspectie van Financiën (IF), die zegt dat de administratieve rompslomp door dit systeem wordt versterkt. Er wordt zelfs een stilstand in de uitbetalingen georganiseerd. Bovendien kunnen de aanvragen voor de renovatiepremie pas vanaf november worden ingediend. Dat betekent dat het systeem – door het feit dat er zo lang is gearzeld – sinds november vorig jaar 11 maanden on hold is gezet. Sommige verbouwers worden geconfronteerd met termijnen die zijn verstreken en premies die ze zullen mislopen.

Met de fiscalisering van de renovatiepremie beoogde u een besparing van 70 miljoen euro te realiseren. Nu is er sprake van een financiële optimalisatie. Hoeveel verwacht de regering via de gefaseerde aanvraag over twee jaar en dus de vertraagde uitbetaling van de aanvragen te besparen of te optimaliseren? Valt niet te vrezen dat door een groepering van renovatiewerken in vier categorieën met een plafond van 2500 euro en het terugschroeven van de factuurdatum van drie naar twee jaar, sommigen uit de boot zullen vallen? U wilt dat gezinnen met een laag inkomen of gezinnen die helemaal geen belastingen betalen, verder van de renovatiepremie gebruik kunnen maken. Dat is uw officiële motivatie. U hebt zelf al bevestigd dat dit eigenlijk de reden niet kan zijn. U had in dat belastingkrediet voorzien voor mensen die geen belastingen betalen. Wat is de echte reden dan? Met de nieuwe voorwaarden verplicht u om twee afzonderlijke aanvragen in te dienen en heel goed te timen wanneer wat kan worden ingediend. U vergroot zonder twijfel de administratieve last voor de aanvragers én de administratie. Dat verbaast me omdat u in uw beleidsnota heel uitdrukkelijk minder administratieve lasten en meer klantvriendelijkheid vooruitschuift. Wat is uw antwoord op de kritiek van de Inspectie van Financiën?

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister, het heeft weinig zin dat ik alles herhaal wat mevrouw Hostekint heeft gezegd. Ik kan me trouwens perfect terugvinden in haar opmerkingen. We waren allemaal verbaasd toen op vrijdag 3 juli de Vlaamse Regering besliste om dan toch terug te keren naar het premiestelsel. Ik ondersteun de vraag wat de eigenlijke reden is om terug te komen op de beslissing van eind 2014. In heel wat persartikels wordt gesteld dat de definitieve beslissing nog niet is genomen. Wanneer zal dit zijn? Ik denk dat dit september of oktober zal zijn. Dit zorgt voor nog meer ongerustheid.

De voorwaarden zijn onnodig ingewikkeld gemaakt. Er moeten twee aanvragen gebeuren, er is een maximumbedrag van 2500 euro en verschillende werken vallen onder bepaalde groepen. Het geeft extra administratieve rompslomp, zowel voor de ambtenarij als voor de aanvragers. Bij de Vlaamse Infolijn piekt het aantal vragen over de renovatiepremie. De ombudsman stelt dat ongerustheid zijn mailbox bereikt. De bezoeken aan de pagina van de Vlaamse overheid over de renovatiepremie zijn met 400 procent gestegen. Er is dus heel wat ongerustheid.

Het lijkt erop dat voorwaarden zo zijn opgesteld dat het bijna onmogelijk lijkt om de 10.000 euro volledig te ontvangen. Ik wijs ook op de Inspectie van Financiën, die forse kritiek geeft. De administratieve rompslomp wordt versterkt en er wordt een stilstand in de uitkeringen georganiseerd. Dat komt de facto neer op een besparing.

Minister, waarom bent u teruggekeerd op uw standpunt van eind vorig jaar en wordt er opnieuw een premiestelsel ingevoerd? Welke gevolgen zal de nieuwe regeling hebben op het aantal en het bedrag van de premieaanvragen in vergelijking met de vorige regeling, die tot en met 2014 gold? Zijn er bepaalde prognoses vanuit de huidige regeling? Welke besparing denkt u aldus te realiseren? Erkent u dat de opzettelijke organisatie van een gefaseerde aanvraag en betaling met bijhorende administratieve rompslomp geen uiting is van goed bestuur? Dat is bovendien in tegenspraak met uw beleidsnota en met het regeerakkoord, waar op pagina 1 staat: "Ons doel is een kleinere, slagkrachtige overheid: minder administratieve lasten en meer klantvriendelijkheid."

Wanneer dient de nieuwe premie in werking te treden? Bent u alsnog bereid om daar de nodige aanpassingen aan te doen? Ik heb ook lezersbrieven gelezen van mensen die een premie aanvragen voor renovaties van 2013, waarvoor de termijn nu eigenlijk al verstreken is. Zij vragen zich af hoe het nu zit met de premie voor hun renovatiewerken uit 2013.

Als de regeling blijft zoals ze nu wordt voorgesteld, wordt er dan ook in een overgangsfase voorzien?

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

De heer Björn Rzoska (Groen): Minister, dit is een dossier dat voor een stuk in de corebusiness zit van de manier waarop wij naar het woonbeleid kijken. Ik ben het eens met de vorige sprekers dat wat hier gebeurd is, niet onmiddellijk een toonbeeld van goed bestuur is. Als u de kafkatoets zou toepassen op wat nu op tafel ligt – twee aanvragen, twee keer administratieve lasten – zou u grandioos gebuisd zijn. Ik begrijp het echt niet goed.

Kunnen we op dat punt echt niet bijsturen? Aan de ene kant pleit u in uw regeerakkoord voor een slimme en slagkrachtige overheid, en aan de andere kant dwingt u mensen om twee keer, zelfs al is het digitaal, zo'n dossier op te stellen. Dan schrik ik er niet van dat heel wat mensen ongerust zijn, en dat onder meer de ombudsman overspoeld wordt met honderden vragen van mensen die nu echt wel duidelijkheid willen. U maakt op dit punt geen goede beurt, minister.

De voorzitter: De heer Hendrickx heeft het woord.

De heer Marc Hendrickx (N-VA): Het is duidelijk dat de minister, en bij uitbreiding deze regering, de gezinnen wil blijven stimuleren om hun woning te renoveren. Die fiscalisering had heel veel nadelen. De helft van de belastingplichtigen, met fiscale woonplaats in Vlaanderen, betaalt niet voldoende belastingen om een volledige belastingvermindering te genieten. En met deze maatregel zullen ze daar wel recht op hebben. Veel gezinnen werken bovendien al gefaseerd. Stellen dat het weinig fraai is, zoals collega Sintobin het verwoordde, vind

ik toch wat overdreven. Het is natuurlijk niet optimaal om gezinnen hierin geen keuze te laten om hun werken al dan niet onmiddellijk te doen, maar het is toch best handelbaar.

De nieuwe renovatiepremie zorgt er nu voor dat die lage-inkomensgroepen, die niet onmiddellijk over alle middelen beschikken, nu wel de kans krijgen om een aanvraag te doen. En nu is het nog niet goed.

Er komt een automatische screening van het inkomen van de burgers. Die informatie, waarover de overheid al beschikt, moet ze dus niet extra opvragen. Maar vermoedelijk zal er inderdaad wel een aanvragengolf ontstaan. Beschikt de administratie over voldoende capaciteit om de aanvragen tijdig af te handelen en zich aan te passen aan de nieuwe voorwaarden?

De voorzitter: Mevrouw Coppé heeft het woord.

Mevrouw Griet Coppé (CD&V): Wijzigingen aan een premiestelsel roepen altijd heel veel vragen op. Dat is niet nieuw. Ook in de vorige legislatuur, met minister Van den Bossche, is het stelsel gewijzigd. Dat was ook niet zo evident. Er was ook de nodige communicatie vereist, vooraleer iedereen wist hoe de vork in de steel zat. Er komt nu opnieuw een aanpassing van de renovatiepremie, en we merken dat het voor de burger opnieuw niet evident is om goed te begrijpen hoe het stelsel in elkaar zit. Als er door de vorige premie verwachtingen gecreëerd werden, roept dat vragen op bij de mensen. De mensen voelen zich ook verongelijkt, omdat ze eventueel wat middelen zullen missen.

Minister, kunt u garanderen dat ook de doe-het-zelvers verder in aanmerking komen om van de premie te genieten? De facturen mogen niet ouder zijn dan twee jaar; in de vorige regeling was dat drie jaar. Is die wijziging ingegeven door besparingen of is daar een goede reden voor? Als u dit als een besparing naar voren schuift, welke besparing ziet u dan op kruissnelheid gerealiseerd?

De voorzitter: De heer de Kort heeft het woord.

De heer Dirk de Kort (CD&V): Het is van belang dat, telkens als we bepaalde maatregelen overwegen, dat wat meer doordacht zou zijn. Ik vind het spijtig dat er eerst een aankondiging is geweest dat het niet meer zou gebeuren via een premie, maar via fiscalisering, en dat daar nadien op moet worden teruggekomen. Voor een burger komt dat bijzonder verwarrend over.

Ik vraag me af of we niet al verder moeten denken. Ik ben al aan het denken aan de verandering van deze premie. Is het nog wel verantwoord, minister, dat we een renovatiepremie uitreiken zonder dat er een duurzaamheidstoets is? Is het nog wel verantwoord om zo'n premie te geven als er geen koppeling is met de energiepremie? Ik vind het een gemiste kans dat we die zaken niet samen, geïntegreerd aanpakken.

Ik merk immers in de contacten die ik met burgers heb dat sommige mensen zich afvragen, als ze een bepaald budget hebben om te besteden, wat ze daarvan op termijn terugverdienen. Dat is zeker en vast zo bij oudere mensen die zich afvragen of het nog wel de moeite is om ervoor te gaan. Ze willen weten wat het terugverdieneffect is van hun investeringen, zeker wat betreft hun energierekening.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Om te beginnen: het is niet zo dat er pas twee weken geleden is gecommuniceerd. Begin oktober 2014 is er heel duidelijk aangekondigd dat er een nieuw systeem kwam. Wil dat zeggen dat iedereen daar

tevreden mee moest zijn? Natuurlijk niet. Maar er is al wel een communicatie geweest begin oktober 2014.

Mevrouw Coppé heeft het gezegd: bij de aanvang van de vorige legislatuur hebben we dat ook moeten doen. Dat was ook niet leuk voor de burgers. Ik heb dat vanuit de meerderheid zeer loyaal gesteund, want die ingreep was toen nodig en was ook lastig. We hebben het toen ook overleefd.

Vooraf wil ik nog stellen dat ik dit geen besparing vind. U kunt zeggen dat dit een semantisch debat is, maar ik noem het een financiële optimalisatie. Een besparing wil zeggen dat je een bedrag van 10.000 euro voor de aanvrager vermindert. Dat is een besparing. De definitie van een besparing is dat je niet meer kunt rekenen op een totaalbedrag van 10.000 euro maar bijvoorbeeld op een totaalbedrag van 7.000 euro, 5.000 euro of wat dan ook. Dat is een besparing.

Het is een financiële optimalisatie, en dat heb ik nooit verheeld, ook nooit tijdens onze zeer aangename debatten in de plenaire vergadering daarover, mijnheer Vandenbroucke. Ik heb ook onmiddellijk toegegeven dat het inderdaad een financiële optimalisatieoefening was om de uitgaven te spreiden in de tijd. Ik heb daar ook nooit over rond de pot gedraaid. Dat is gewoon een feit. Dat was ook nodig om op meerjarentermijn de Vlaamse begroting in orde te krijgen.

Waarom heb ik eerst aangekondigd dat ik via fiscalisering zou gaan en nu toch weer naar een premie? Dit weliswaar nog altijd van 10.000 euro, en correct opgedeeld in twee schijven, maar daar kom ik seffens op terug. Waarom geen fiscalisering? Omdat we door de strenge Europese regels de belastingkredieten, voor de mensen die geen belasting betalen dus, in één jaar op de begroting moeten nemen. Dan is het moeilijk om de filosofie van deze oefening te kunnen realiseren, zijnde de financiële optimalisatie. Ik wou absoluut vermijden dat daardoor de Vlaamse Regering zou beslissen om alleen nog te werken met belastingvermindering en niet meer met een belastingkrediet. Ik gun een renovatiepremie immers bijvoorbeeld ook aan gepensioneerden die een zeer laag pensioentje hebben, maar wel in aanmerking zouden komen maar geen belastingen betalen. Waarom zijn we dus afgestapt van de piste fiscalisering? Omdat we de belastingkredieten in één jaar op onze begroting zouden moeten nemen, wat haaks staat op de financiële optimalisatieoefening die we binnen de regering hebben afgesproken. Daarom ben ik terug naar de regering gegaan en heb een voorstel voorgelegd om af te stappen van de fiscalisering om zo te vermijden dat mensen die geen belastingen betalen, uit de boot zouden vallen, en om terug te gaan naar een premie, weliswaar uitbetaald in twee schijven.

Mevrouw Hostekint, ik gebruik het woordje besparing niet, maar ik gebruik de term financiële optimalisatie. Ik begrijp dat u natuurlijk wel van een besparing spreekt. Voor 2015 werd inderdaad een financiële optimalisatie van 70 miljoen euro beoogd. We hebben naar aanleiding van de begrotingscontrole hier al heel uitgebreid gediscussieerd over het feit dat er door de overgangsmaatregelen, die ik zo dadelijk zal uitleggen, er een behoorlijk aanzuigeffect was zodat we 54 miljoen euro hebben moeten bijpompen om de toevloed aan dossiers te kunnen oplossen. Trek 54 af van 70, dan kom je nog maar op 16, als ik goed kan rekenen.

Wat is er gebeurd? Onze bedoeling was om het nieuwe besluit ingang te laten vinden per 1 november 2014. De Raad van State heeft gezegd dat dat niet billijk was en dat het pas op 1 december zou mogen. Er zou dus een overgangsmaatregel tot 1 december zijn, en bijkomend een overgangsmaatregel voor mensen zodat ze nog tot eind februari 2015 hun facturen konden indienen. We wilden dus het nieuwe systeem invoeren op 1 november, net zoals we dat tijdens de vorige legislatuur onmiddellijk bij aanvang van de nieuwe legislatuur hebben

gedaan. De Raad van State heeft gezegd dat dit niet billijk was en de termijn te kort was. We hebben die dan verlengd naar 1 december, en bijkomend een overgangsfase tot eind februari 2015 ingevoerd, waarbinnen de Vlamingen hun facturen konden indienen.

Wat betreft de groepering van de renovatiewerken in verschillende categorieën, zijn we inderdaad van zes naar vier categorieën gegaan. Er is geen enkel werk uitgesloten, voor alle duidelijkheid. We hebben ze gewoon een beetje gebundeld. Ik vind dat een signaal van administratieve vereenvoudiging. Er is geen enkel werk uit de te subsidiëren werken gevallen.

Ik hoor heel veel collega's zeggen dat men die 10.000 euro vroeger in één keer kreeg uitbetaald. Ik wil er u toch attent op maken dat het gemiddelde bedrag aan premie op 5600 euro lag. Dus hier nu komen zeggen dat iedereen in het verleden sowieso een bedrag van 10.000 euro kreeg, klopt niet. Het gemiddelde bedrag tijdens het vorige systeem lag op 5600 euro met dien verstande, collega's, dat men toen een aanvraag had ingediend en toen was ook de regel van toepassing dat men maar één aanvraag kon indienen binnen de tien jaar.

Het was niet zo dat men na twee jaar dan een nieuwe aanvraag kon indienen om 4400 euro bijkomende premie te ontvangen. Nu komen vertellen dat in het verleden elke Vlaming sowieso 10.000 euro kreeg, is niet correct. De gemiddelde premie in het verleden lag op 5600 euro.

Door te werken met twee aanvragen en het samenvoegen van de categorieën wordt aan de renoveerder de mogelijkheid geboden om over een periode van vier jaar in twee subsidieaanvragen te vatten. We hebben daarover heel duidelijk gecommuniceerd.

In de vroegere regeling moest men ineens alles prefinancieren, en daarna kreeg men alles uitbetaald. Nu kan men een eerste aanvraag indienen voor 5000 euro. Men ontvangt de premie, en daarmee kan men dan de tweede aanvraag prefinancieren. Dat was in het verleden niet mogelijk. Ik maak me sterk dat in tegenstelling tot het gemiddelde bedrag van 5600 euro nu meer Vlamingen het totale bedrag van 10.000 euro gaan krijgen, juist door dat systeem van prefinanciering. Dat is voor veel mensen een bijkomende troef, zeker voor degenen die het financieel moeilijk hebben.

De administratieve lasten verbonden aan twee aanvragen voor de aanvrager worden beperkt. Het is natuurlijk wel veel meer werk voor de administratie. Dat moet ik niet verhehlen. Daarom oprecht een zeer dikke pluim voor het werk dat zij al hebben verricht, ook bij de behandeling van de toename of overvloed zelfs aan dossiers. Zij hebben dat op een zeer voortreffelijke manier gedaan.

Ik heb al een voordeel voor de Vlaming meegegeven. Met het systeem van twee aanvragen zal men veel gemakkelijker aan 10.000 euro geraken. Er hoort een kleine administratieve vereenvoudiging bij: er zal geen kopie van het aanslagbiljet meer moeten worden toegevoegd, aangezien de administratie de aanslagbiljetten via de FOD Financiën kan raadplegen.

Het artikel van vandaag, de uitspraken van de ombudsman en van de administratie getuigen ervan dat het systeem heel goed bekend is. Natuurlijk zijn er nog vragen, dat heb ik helemaal niet gezegd. Maar ik denk dat de Vlaming meer dan ooit weet dat er zoiets bestaat als een renovatiepremie. Dat is ook een meevaller: we kunnen veel meer Vlamingen aanzetten om die premie aan te vragen. We hebben allerlei kanalen van Wonen-Vlaanderen die hun best doen. De administratie, de Ombudsdienst en mijn kabinet worden overladen met vragen, maar we proberen die snel en degelijk te beantwoorden. We kunnen natuurlijk niet elke burger geruststellen en gelukkig maken, maar in het merendeel van de gevallen lijkt dat wel te lukken.

Daarnaast wil ik nog opmerken dat de Vlaamse aanpassingspremie van 1250 euro onveranderd blijft bestaan. Voor de verbeteringspremie kan men in tien jaar tijd drie aanvragen doen. Dat is vooral goed voor de mensen die het financieel wat moeilijker hebben en de prefinanciering van die eerste 5000 euro niet kunnen doen.

Mevrouw Coppé, ik begrijp uw vraag over de doe-het-zelvers niet goed. Voor hen is er niets veranderd.

Mijnheer de Kort, corrigeer me als ik het mis heb: ik versta dat u de renovatiepremie wilt aanwenden om onze klimaatdoelstellingen te halen. Ik wil er toch wel op wijzen dat de renovatiepremie – en dat is altijd zo geweest – dient om de woonkwaliteit en de veiligheid van de bewoners te garanderen. Dat staat ook zo in de Wooncode. We hebben in de Wooncode allerlei straffe bepalingen – terecht – over de kwaliteit en veiligheid. Dat is ontzettend belangrijk. Vind ik de klimaatdoelstellingen en duurzaamheid niet belangrijk? Natuurlijk wel!

Ik wil aanstippen dat in de vier categorieën werken die in het besluit staan – een samenvoegsel van de oude zes – oog is voor energetische ingrepen, het plaatsen van dubbele ramen, een hoogrendementsketel en dergelijke. Dat zijn zaken die niet enkel bijdragen aan de klimaatdoelstellingen en meer duurzaamheid, maar ook leiden tot een lager energieverbruik en dus ook een lagere factuur voor de huurder.

Mijnheer Sintobin, ik heb uw vragen bewaard voor het laatst omdat ze afwijken van de andere. Ik zal uitgebreid antwoorden.

Het is moeilijk om voorspellingen te maken over het aantal aanvragen dat in de nieuwe regelgeving zal worden ingediend. Bij de raming van de budgettaire kost van de herinvoering van de renovatiepremie zijn we uitgegaan van de aantallen en de investeringsbedragen die in het oude stelsel van de renovatiepremie in 2013 werden ingediend.

Als we ervan uitgaan dat de aanvragers normaal gezien de twee categorieën waarin zij het meest investeren, zullen indienen en als vervolgens de werken behoren tot twee andere en minder dure categorieën, dan moeten we zeker rekening houden met ongeveer 15.300 eerste aanvragen, dus voor de eerste schijf, en 5750 voor de tweede schijf als de maatregel op kruissnelheid is gekomen. Uiteraard zullen we dit monitoren, want ik vind het belangrijk dat we de Vlamingen ervan kunnen overtuigen dat ze tweemaal 5000 euro kunnen krijgen om in totaal te stranden op 10.000 euro, en niet op 5600 euro zoals in het verleden.

Mijnheer Sintobin, ik heb daarnet al min of meer geantwoord op uw vraag over de administratieve rompslomp. Er is een toename van het werk voor alle administraties, maar tegelijk hebben we getracht om het voor de aanvrager iets eenvoudiger te maken. Ik ga hier niet verhelen dat het indienen van twee aanvragen iets complexer is dan het indienen van één aanvraag, maar ik heb intussen ook gewezen op de voordelen van het indienen van twee aanvragen.

Ik ben niet bereid om het systeem terug te draaien. Ik heb u duidelijk gezegd wat de beweegredenen waren van deze regering om voor dit systeem te gaan. Het zou van minder goed bestuur getuigen om, nu het systeem eindelijk een beetje duidelijk en bekend wordt, opnieuw met een andere regeling te komen. Ik ga dat dan ook absoluut niet doen. Ik heb ook gezegd dat dit een financiële optimalisatieoefening is. Ik heb dat ook in oktober onmiddellijk gezegd. We moesten de uitgaven spreiden in de tijd, wat we nu ook doen met die twee premieaanvragen.

We hebben geprobeerd een aantal zaken met elkaar te verzoenen. Zo hebben we rekening gehouden met de resultaten van het Grote Woononderzoek bij de toepassing van het systeem van de renovatiepremie. Een premie moet in de eerste plaats gedragssturend zijn. Door de werken te verdelen in vier categorieën

wil ik ervoor zorgen dat de beschikbare middelen voor de renovatiepremie zo veel mogelijk gaan naar de nodige werkzaamheden over het woonpatrimonium. Dat sluit aan bij de vraag van de heer de Kort die ik heb beantwoord.

Mijnheer Rzoska, ik heb niet geantwoord op uw vraag, maar ik heb wel gezegd waarom ik niet voor de fiscalisering ben gegaan.

De voorzitter: Mevrouw Hostekint heeft het woord.

Mevrouw Michèle Hostekint (sp-a): Minister, u probeert hier natuurlijk een aantal voordelen op te sommen. Ik heb moeite om ze te vinden, moet ik eerlijk bekennen. U zegt dat u over dit systeem al hebt gecommuniceerd in oktober 2014. Dat klopt natuurlijk, maar u hebt toen aangekondigd dat u de premie zou hervormen in een fiscalisering, dat mensen daar tegen de begrotingscontrole in het voorjaar opnieuw voor in aanmerking zouden kunnen komen en aanvragen zouden kunnen indienen en dat de voorwaarden dezelfde zouden blijven. Vandaag zegt u dat er geen fiscalisering is, dat er een nieuw systeem wordt toegepast en dat de voorwaarden toch worden aangepast. Dat betekent dat mensen vandaag worden geconfronteerd met het derde systeem in amper één jaar tijd. Bovendien moet men gaan kijken waarvoor men al dan niet nog in aanmerking komt, en dat is niet hetzelfde. Als u vandaag met plafonds van 2500 euro per categorie werkt, dan zal dat voor mensen financiële gevolgen hebben. Dat zal betekenen dat men nog moeilijker aan dat bedrag van 10.000 euro komt dan u hebt gezegd.

Minister, ik vind het een beetje raar dat u hier daarnet de term 'administratieve vereenvoudiging' in de mond hebt genomen op een moment dat u mensen een derde systeem in een jaar tijd voorlegt. Het is natuurlijk geen schande om, als u een foute beslissing neemt of achteraf vaststelt dat de beslissing die u wilde nemen, niet de beste was, daarop terug te komen. Wat ik echter raar vind, is dat u vandaag zegt dat u daarop terugkomt omdat u het belastingkrediet hebt afgetoetst met Europa. U hebt die maatregel in oktober aangekondigd en u hebt daar acht maanden over nagedacht. Dat betekent dat u vooraf niet had bekeken in hoeverre die maatregel gevolgen zou hebben. Maar u houdt er wel begrotingstechnisch rekening mee, want u zou er 70 miljoen euro mee besparen. Ik vind dat niet echt een voorbeeld van goed bestuur dat navolging verdient. Bovendien heb ik moeite te geloven dat u met die fiscalisering 70 miljoen euro zou besparen. U zou daar rekening mee hebben gehouden in de begroting, maar u hebt nadien door de toevloed aan aanvragen 54 miljoen euro moeten bijpompen, zodat de hele besparing teniet is gedaan. Ik heb er dan ook moeite mee dat u vandaag zegt dat u dit niet doet omwille van een besparing. Dit is geen besparing, zegt u. Ik herhaal ook dat het niet getuigt van goed bestuur dat u mensen voor de derde keer op rij met een ander systeem confronteert.

We weten dat er op een bepaald moment aanvragen zijn geweigerd omdat men de toevloed niet aankon. Zijn alle mensen die op dat moment toch een aanvraag wilden indienen, toch geholpen? Het gaat dan over mensen wier dossier af was en die geen aanvraag mochten indienen omdat men de werkdruk niet aankon. Hebben zij vandaag een antwoord en zullen zij een premie krijgen?

De heer Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister, u zegt dat u gecommuniceerd hebt vanaf oktober 2014. U hebt dat inderdaad gedaan over de fiscalisering van de maatregel. In juli hebt u gecommuniceerd over de niet-fiscalisering van de maatregel. U communiceert vandaag opnieuw. U communiceert veel, maar niet duidelijk.

U draait het ook om. U zegt dat door het hervormen van de maatregelen er meer interesse is bij de bevolking en er meer aanvragen zullen zijn. Neen, zoals de ombudsman zegt bereikt ongerustheid zijn mailbox. Het gaat niet om meer aanvragen of meer interesse, maar om ongerustheid.

U zegt dat het niet zou getuigen van goed bestuur als u dit in september of oktober zou doorvoeren. U doet al een jaar aan een stuk niets anders dan aanpassen en veranderen. U communiceert al sinds oktober 2014 op een andere manier over de renovatiepremie.

Mijnheer Hendrickx, we zijn het er allemaal over eens dat ook mensen met een laag inkomen recht moeten hebben op de renovatiepremie. Daar gaat het niet over. De minister probeert op deze manier de nieuwe regelgeving te verantwoorden.

Ook de Inspectie van Financiën wijst op de administratieve rompslomp, alleen al door het feit dat er meer aanvragen zullen zijn en dat er een achterstand op te halen is. Er zijn mensen die in 2013 een aanvraag hebben ingediend, maar door het feit dat alles is stilgevallen, weten ze niet of ze die premie nog zullen krijgen. De communicatie is heel slecht. Heel het dossier getuigt absoluut niet van goed bestuur.

De voorzitter: De heer Hendrickx heeft het woord.

De heer Marc Hendrickx (N-VA): Er zullen meer mensen een aanvraag doen en er zullen meer aanvragen zijn. Het zal geen besparing blijken te zijn.

Ik heb geen antwoord gehoord op mijn vraag of de administratie over voldoende capaciteit beschikt om de aanvragen tijdig af te handelen.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Ik zal kort zijn, want ik heb van de twee oorspronkelijke vraagstellers weinig bijkomende vragen gehoord.

Voor alle duidelijkheid, de juridische basis voor de renovatiepremie is verdwenen op 1 december 2014 toen het besluit is opgeheven. Zeggen dat het systeem nu opnieuw verandert, klopt niet omdat er geen systeem meer was. Er was geen juridische basis meer om een renovatiepremie uit te betalen. Het systeem van de renovatiepremie – om even heel kort door de bocht te gaan – bestond niet meer sinds 1 december 2014 tot twee weken geleden. Het denkspoor van de fiscalisering is ook nooit in een besluit goedgekeurd door de Vlaamse Regering en was nooit een rechtsgrond om een renovatiepremie uit te betalen.

Hebben we de fiscalisering nagetrokken? Natuurlijk wel. Er was zeer veel onenigheid en onduidelijkheid over de aanrekeningsregels. We kregen constant verschillende informatie van het federale en Europese niveau. Daarom hebben we besloten om dat risico niet te nemen en af te stappen van dat idee. Het klopt dat de heer Vandenbroucke mij in oktober of november tijdens de plenaire vergadering heeft gewezen op dat potentieel gevaar. We hebben het proberen te onderzoeken. Niemand kon ons een sluitend antwoord geven. We zijn afgestapt van die mogelijkheid. Ik neem aan dat iedereen het erover eens is dat mensen die geen belastingen betalen, ook aanspraak moeten kunnen blijven maken op een renovatiepremie.

Mijnheer Sintobin, aanvragen die in 2013 zijn ingediend, zijn al behandeld. Als iemand zijn aanvraag heeft ingediend in 2013, dan is die afgehandeld en uitbetaald. Uw punt snap ik dus niet zo goed.

Mijnheer Hendrickx, u vraagt of er voldoende capaciteit is bij de administratie. Ja, maar het vergt ontzettend veel inspanningen van hen. Ik wil hen bedanken. Het ICT-systeem moet worden aangepast. De toevloed aan dossiers tijdens de overgangsregeling hebben ze op zeer deskundige wijze afgewerkt. Nu zijn ze zo goed als klaar om het nieuwe systeem ingang te laten vinden.

De voorzitter: Mevrouw Hostekint heeft het woord.

Mevrouw Michèle Hostekint (sp-a): U zegt dat het geen derde systeem is omdat u op 1 december 2014 iets hebt afgeschaft zonder iets nieuws in de plaats te stellen. Dat is zo mogelijk nog slechter.

Los daarvan hebt u wel gecommuniceerd dat u zou fiscaliseren. Iedereen verwachtte dat de voorwaarden dezelfde zouden blijven. Ik verwijs nogmaals naar het verslag van de plenaire vergadering van 8 oktober, waarin u zegt dat u zult fiscaliseren, dat er een belastingkrediet wordt opgenomen en dat de voorwaarden dezelfde zullen blijven. Mensen rekenden daarop, zelfs al was het officieel nog niet het geval.

U zegt dat er weinig zal veranderen en dat het bedrag hetzelfde blijft. U haalt nu uit naar de heer Sintobin met betrekking tot 2013. De heer Sintobin formuleert het op een verkeerde manier als hij het over aanvragen van 2013 heeft, maar het is natuurlijk wel juist dat mensen die facturen van 2013 hebben, ze vandaag in de prullenmand kunnen gooien, want die zullen niet meer in aanmerking komen, niettegenstaande het feit dat men in het oude systeem tijd had tot 2016 om die in een aanvraag in te brengen. Die mensen zullen in elk geval al het slachtoffer worden van het nieuwe systeem, van de nieuwe renovatiepremie die u zult installeren.

Ik blijf erbij dat er door dat plafond financiële consequenties zullen zijn voor mensen. Zij zullen minder kunnen terugkrijgen dan voorheen het geval was.

Ik heb hier grote vragen bij, minister. Is dat goed bestuur, een derde systeem aankondigen in één jaar tijd en mensen opnieuw met een nieuw systeem confronteren? Als u die fiscalisering geen goed idee vindt, dan hebt u wel heel veel tijd nodig gehad om tot dat inzicht te komen – acht maanden, om precies te zijn. Dat is een beetje jammer voor al die mensen die vandaag uit de boot zullen vallen of die gedurende die maanden in onzekerheid hebben gezeten, om nog maar te zwijgen over de bouwsector.

Dit nieuwe systeem zal wel degelijk financiële gevolgen hebben voor aanvragers en voor mensen die willen renoveren of die rekenden op de premie en die vandaag hun facturen gewoon in de prullenmand mogen gooien.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister, u gaat inderdaad een beetje kort door de bocht door te stellen dat er in oktober vorig jaar geen juridische basis meer was voor de renovatiepremie, dat u wel degelijk gecommuniceerd hebt en dat u geen nieuw systeem hebt aangekondigd. U hebt wel aangekondigd dat er een fiscalisering zou komen, waardoor er toen al een soort ongerustheid is ontstaan bij de mensen.

U zegt dat er eerst uitsluitel moest komen van de federale overheid en van Europa vooraleer er al dan niet tot fiscalisering kon worden overgegaan. Misschien had u beter eerst bij Europa en bij de federale overheid geïnformeerd, alvorens aan te kondigen dat u zou overgaan tot fiscalisering. In feite hebt u de zaken omgedraaid, waardoor u opnieuw onduidelijkheid hebt gecreëerd.

Collega Hostekint heeft mij terecht gecorrigeerd. Ik had het inderdaad verkeerd uitgedrukt. Het gaat inderdaad over de facturen van 2013, waarvan mensen dachten dat ze recht gaven op een premie, maar die zullen ze niet meer krijgen. En daarover gaat het: er werd mensen iets beloofd. Zoals de persoon in kwestie het zelf stelt: "Spelregels verandert men niet tijdens de wedstrijd."

Dit hele dossier, minister, getuigt van slecht bestuur en zorgt voor ongerustheid bij de aanvragers en potentiële aanvragers. Collega Hendrickx, u stelt dat er steeds meer aanvragen zullen zijn en dat iedereen tot aan het plafond van 10.000 euro zal gaan. We zullen dat allemaal moeten afwachten, maar in ieder geval is duidelijk dat de ongerustheid die wij hier vertolkt hebben, niet alleen vanuit de oppositie komt. Ik heb tussen de lijnen door kunnen horen dat ook bij een meerderheidspartij, om CD&V niet te noemen, wat kritiek is op uw hervorming van de renovatiepremie.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Ik begrijp iets niet, collega's. We zijn inderdaad afgestapt van de piste van fiscalisering en zijn nu teruggedaan naar het premiestelsel. Aan iedereen die spreekt over te veel administratieve rompslomp: zijn jullie er zich van bewust dat een fiscalisering drie aanvragen en drie uitbetalingen betekende? Drie keer 3333 euro, terwijl wij nu naar twee keer 5000 euro gaan. *(Opmerkingen)*

De voorzitter: Mevrouw Hostekint heeft het woord.

Mevrouw Michèle Hostekint (sp-a): Het is toch al te gek dat u nu begint te vergelijken met een systeem dat nooit is ingevoerd. U zegt dat het eenvoudiger is dan een fiscalisering, die overigens niet uit mijn koker komt, maar uit de uwe. Na acht maanden komt u tot de vaststelling, nadat u ze hebt aangekondigd en nu heel Vlaanderen zit te wachten op de fiscalisering, dat het toch niet zo'n goed idee is en dat u het niet gaat doen. En dan zegt u dat wat u nu voorstelt, veel eenvoudiger is. Sta mij toe om te zeggen, minister, dat uw laatste repliek een beetje lachwekkend is. Dit is geen goede communicatie. Het is geen goed bestuur. En het zal wel degelijk consequenties hebben voor mensen. Waarom geeft u dat niet gewoon toe?

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Ik sluit me daarbij aan. U draait de zaken om, minister. U maakt het uzelf onnodig moeilijk. U kondigt in oktober een fiscalisering van de premie aan, en nu gaat u ons verwijten dat wij de vergelijking maken en u vragen waarom u teruggrijpt naar een renovatiepremie, zoals die vroeger bestond.

Ik krijg geen reactie op mijn vraag waarom u niet wacht tot u ten minste weet hoe de Europese spelregels in elkaar zitten. U communiceert er maar op los. Eerst spreekt u over fiscalisering. Een paar maanden later zegt u dat dat niet kan, omdat we niet kunnen of mogen van Europa. Geef toe dat dat absoluut geen goede communicatie is in dit dossier.

Als ik de collega's zo bezig hoor, heb ik de indruk dat dit dossier nog niet ten einde is. Ik houd mijn hart vast voor wat er nog allemaal komt. Voor hetzelfde geld komt er in oktober nog een verandering op ons af. Maak het uzelf niet moeilijk, minister. Zorg eerst voor een goede communicatie. Zorg voor een goed dossier. En zorg voor goed bestuurlijk beleid.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.